

valo svoj čas Brnčičevo udrihanje po slovenski literarni preteklosti. Človeku se je moral upirati malo duhoviti krleževski paradoksizem, ki je s tako lahkoto zdelal skoraj vso našo majhno in tudi malenkostno literaturo z izjemo priznanih veličin, za katere pač ni treba posebnega poznavanja, brez pietete do tega življenja, ki jo občuti človek, če se poglubi vsaj nekaj več vanj, pietete, ki je mladi Brnčič pač ni mogel poznati, ker je premalo zrasel iz naše tradicije.

Tisto edino kvalitetno estetsko obravnavanje, ki ga Brnčič ni znal uporabiti, je hotel izvesti Fatur v svojem eseju o novejši slovenski liriki, s čimer so dobili vsaj nekateri prizadeti pesniki primerno zadoščenje. Bolj kakor pri Brnčiču pa se je tu pokazala nova črta ali nevarnost, ki pa je z nobenim svarilom ni moči odpraviti, ker pač narave ni mogoče pregnati ali ukrotiti v nekakšno docela nepristransko objektivnost. Fatur je sicer priznal, kolikor se da, vrednost povojne lirike, a pokazal je tudi, da se je mlajši rod že dosti odmaknil od njenega ustvarjanja in da čuti svoje zglede in vire v moderni, ki jo je nekoč malce prepatetično poudaril in novo poezijo nekaj nerodno prepatetično naznanil. Prejšnja generacija se je bila z moderno, zdaj pa mora ob takih sodbah čutiti, da jo prav njeni predniki v družbi mlajših odrivajo v stran. Torej boj generacij. Vodušek, ki čuti pomembnost takega boja v živo, pravi, da se „s poudarjanjem, da povojna literatura zaostaja v vseh pogledih za predvojno, skušata zakriti nezainteresiranost za originalno produkcijo in njeno odiranje.“ Vselej ta opomba gotovo ne velja, dasi je res, da utegne tudi opravičeno poudarjanje take nedoraslosti vsaj pri občinstvu povečati nezanimanje za sodobno ustvarjanje in zato res „ne služi napredku in zboljšanju“. Objektivnost v kritiki torej ni dovolj, ampak ji je potrebna tudi razsodnost, ki je v takih primerih, ko piše mlad temperament, ki nekako zastopa nove smeri, nekoliko težavna zadeva.

Že v teh odgovorih, ki bi bili na drugačnem mestu lahko bolj na široko zasnovani, ni malo besed o gmotnih in moralnih razmerah, v katerih živi naš literat. Gradiva tudi drugod ni malo, ž njim bi lahko marsikaj razčistili in skušali zboljšati — zato je treba predvsem prizadetosti, resne kulturne volje, zaupanja in širokega umevanja.

Lino Legiša.

Politični obzornik

Konflikt na Daljnem vzhodu

Dvajset let po imperialistični vojni, pripravljajo imperialistične sile novo, po obsegu in globini še strašnejše svetovno klanje. Samo po sebi se človeku vsiljuje vprašanje, ali ni današnji položaj že povsem sličen onemu leta 1914. Ali se morda marokanska kriza, burske in balkanske vojne ne dado primerjati z abesinsko vojno, z vdorom italijanskih in nemških „prostovoljcev“ v Španijo, z mandžurskimi in kitajskimi „ekspedicijami“ kvantunške armade, z neštetimi diplomatskimi spori sploh? Nedvomno, še predobro bi vzdržali dogodki teh zadnjih let primerjavo s predvojnimi homatijami. Kakor so bile izraz naraščajočih nasprotij med imperialističnimi silami na tedanji, nižji stopnji, tako so današnje izraz vedno hujših nasprotij med „lačnimi“ in „sitimi“ imperializmi, izraz neenakega razvoja posameznih kapitalističnih dežel. Še več, današnji konflikti dobivajo v skladu z družbenim razvojem, še izrazito idejno lice, razvijajo se preko borbe med demokracijo in fašizmom v borbo dveh sistemov.

V ospredju zanimanja je danes poleg Španije seveda tudi Daljni vzhod. Motil bi se, kdor bi mislil, da se borba med demokracijo in fašizmom odloča

samo na španskih tleh, ta borba se bije v vsej usodnosti tudi na vzhodu, le da za površnega opazovalca ni tako odkrita kot v Španiji. Kajti ne smemo pozabiti, da se prenaša pozorišče svetovnih dogodkov vzlic vsemu iz Atlantskega na Tihi ocean in da se zato tudi tam, v prav toliki meri kot pri nas na zapadu, preizkušajo in določajo moči demokracije in fašizma. To dokazuje svetovno časopisje, pa tudi svetovno javno mnenje, ki se je tudi takoj ločilo v dva tabora, le da ne tako ostro začrtano kot v španskem primeru, ker se pač v bolj zamotanem in zapletenem daljnovzhodnem konfliktu, pri manj jasni idejni razliki obeh taborov, ni moglo in ni smelo bolj jasno opredeliti. Tudi na idejno zelo razgibanih slovenskih tleh ta moment pazljivemu in ne ravno tenkočutnemu opazovalcu ni mogel uiti — vzlic lokalnim razmeram, ki mu morda včasih zameglijo pogled.

Problem Tihega oceana je karakterističen za 20. stoletje. V začetku tega stoletja so se evropske sile in Amerika dokončno polastile vseh do tedaj še neraziskanih predelov našega planeta. Tako je prešel svet v razdobje imperializma, v skladu tudi z ekonomskim razvojem evropske in ameriške družbe, ki je prav tedaj zajadrala v dobo monopolističnega finančnega kapitala. Imperializem se je vrgel z vso silo na sporne predele okoli Tihega oceana, ob katerem ležijo najbogatejše in najvažnejše kolonije in polkolonije sveta; predvsem se je vrgel na Kitajsko kot na zemljo najmanjšega odpora. Čim je bil torej kolonijalni svet razdeljen, se je pojavilo v vsej ostroti vprašanje ponovne razdelitve. Tako je postal v povojni dobi Daljni vzhod eno najnevarnejših žarišč novih imperialističnih vojn in sporov. Svetovna gospodarska kriza je ta nasprotja dodobra razgalila in jih obenem potencirala do današnje skrajne stopnje.

Daljnovzhodni problem se je porodil iz stikanja in križanja interesnih sfer posameznih pacifiških sil; poznavanje in analiza le-teh nam bo vsaj v glavnih obrisih omogočila pravilno razumevanje današnjih dogodkov, obenem nam pa olajšala pogled v bodočnost. Daleč najbolj agresivna sila na Daljnem vzhodu je nedvomno Japonska, povzročiteljica današnjega konflikta.

Japonska je bila prav do 19. stoletja skupaj s Kitajsko svet zase, svet, ki se je razvijal ločeno od zapadnega kulturnega območja, ki se je od časa do časa sicer dvignil nad kulturni nivo zapadnih dežel, je pa naposled radi pomanjkanja zvez z drugimi kulturnimi središči v razvoju zaostal, oziroma zastal. Tako se je zgodilo, da ni odkril vzhod zapadne kulture, ampak, da je odkrila zapadna kultura vzhod; nesreča, vsaj za Kitajsko, je bila, da ga je odkril ta v svoji industrijski dobi. Zadnji trgovski stiki Japonske z zapadom so kmalu zamrli in šele 1854 so topovi podjetnih ameriških fregat zdrobili obroč, s katerim so obdali Japonsko mogočni in previdni šoguni. Poslej je Japonska neverjetno hitro napredovala in se razvijala v smislu moderne industrijske civilizacije. Že 1868 so nove razmere izsilile odstop šoguna, katerega mesto je zavzel do tedaj neznatni mikado, Mejdži Tenno. S prodirajočo industrijalizacijo se je navzel Japonec zapadnega osvojevalnega duha obenem pa tudi potrebne moči. Že 1895 je naklestil nerodnega in zaostalega kitajskega kolosa, deset let pozneje je pregazil ruskega carskega medveda, udeležil se je svetovne vojne na strani entente, pri tem ogromno pridobil in nič izgubil — in tako stojimo danes pred moderno, industrializirano in ultra-imperialistično Japonsko.

Japonska je preskočila ves razvoj industrijskega kapitala in svobodne konkurence ter zajadrala naravnost v monopolistični finančni kapitalizem sedanjosti. To je bilo mogoče le na ta način, da je vzela v začetku vso inicijativo država sama v roke; bilo je to v dobi, ko je Evropa trdno verovala v „laissez faire“, v gospodarski liberalizem. Kakor hitro pa je bilo vzgojenih dovolj „modrih, pod-

jetnih in sposobnih mož“, je tovarne in gospodarska podjetja sploh bolj ali manj očitno porazdelila med dotodanje upravitelje. Tako se stvar na zunaj ni mnogo spremenila: državni monopoli so se spremenili v privatne. Ves ta razvoj pa se je dogajal in se še dogaja na tleh nelikvidiranih fevdalnih odnosov na vasi, kot na tleh popolne zaostalosti poljedelstva, ki izvira prav iz teh odnosov; ves ta razvoj temelji zatorej na silnem izrabljanju japonskega delovnega ljudstva na temelju silno nizkega življenjskega standarda.

Oglejmo si najprej razmere na vasi. Leta 1925. je odpadlo od 55 milijonov kmetij 17 milijona na samostojne kmete, 23 milijonov na polzakupnike in 15 milijona na čiste zakupnike; leta 1931. pa je bilo pri skoraj istem številu kmetij razmerje v istem redu: 1,580.000, 2,360.000, 1,478.000! Te številke kažejo predvsem, v kakšno smer se razvija japonsko poljedelstvo. 55 milijonov kmetijskih družin poseduje manj kot $\frac{1}{2}$ ha zemlje, 15 milijona kmetov manj kot 1 ha zemlje; 3% posestnikov poseduje 35% vse obdelane površine, 75% posestnikov pa samo 23,3% vse obdelane površine! Te številke osvetlujejo nevzdržne posestne razmere na japonski vasi. Položaj kmeta postaja od leta do leta katastrofalnejši. Zadnji in najhujši udarec mu je pa zadala gospodarska kriza; v najboljših letih je stisnil iz 1 ha največ 47 jenov dohodkov, v krizi pa so cene poljedelskim proizvodom padle na tretjino, davki in druge dajatve so se pa zaradi silnega oboroževanja in industrijskega protekcionalizma celo povišali.

Delavsko vprašanje je drugi, v okviru kapitalizma nerešljivi problem Japonske, radi večje politične zrelosti in koncentriranosti delavstva in radi njegove vloge v današnji družbi pa še bolj pereč in nevaren kot kmetjsko vprašanje. V tej zemlji napredne tehnike in visoke koncentracije kapitala živi delavstvo v slabšem položaju kot angleško v dobi prvotne akumulacije, v dobi zgodnjega kapitalizma. Pri več kot 11 urnem delu ni mezda ogromne večine delavstva večja kot 15 jen in celo po uradni statistiki ima polovica delavstva le dva prosta dneva v mesecu. Pa še ta beraška mezda je med 1932 in 1935 v zvezi s inflacijo in dvigu cen padla nominalno za 58%; istočasno je padla produkcija za 27%, zaposlenost pa celo za 38%. Posledica vsega tega je rezervna armada brezposelnih, ki se vali iz obubožanih vasi v mesta, iz racionaliziranih in opuščenih tovarn na ceste, iz mesta v mesto, iz mest v vasi in iz vasi nazaj, v neutrudljivi in brezuspešni borbi za — peščico riža, ki predstavlja pravzaprav dnevni zaslužek japonskega delavca; armada, ki pritiska delavčevo mezdo še nižje, ki pa visi kot Damoklejev meč tudi nad japonsko meščansko družbo samo.

Kakšna je sila, ki vzdržuje in obenem potencira ta položaj, kakšna je moč in struktura japonskega kapitala? Naj nam da odgovor nekaj dejstev, ki dokazujejo silno koncentracijo in posebno strukturo japonskega gospodarstva. Pet velikih bank nadzira več kot polovico japonskega gospodarstva, 18 delniških družb ima v rokah 65% celokupnega delniškega kapitala. Micui d. d., izraz moči ene družine, nadzira skupaj s tremi največjimi bančnimi trusti 51% vseh bančnih vlog, 74% vsega kapitala trustov in 26% kapitala zavarovalnih družb. Micui d. d. financira izvoz soje iz Mandžurije in ima glavno besedo pri južnomandžurski železnici. Micui d. d. obvladuje japonsko bombažno industrijo na Kitajskem, japonsko rečno in obalno plovbo, izvoz, uvoz — in financira skupaj s trgovsko hišo Ivasaki, ki zastopa interese Miačkisi banke, vojaško kliko Ciosju. Ta silno koncentrirani monopolistični kapital pa leze v vedno hujšo zagato. Vedno večja kriza na vasi, vedno manjša mezda delavca pomenita za prizadete vedno večjo bedo, za kapital pa vedno večjo socialno nevarnost in predvsem vedno manjši trg. Nesorazmerje med visoko stopnjo produktivnosti dela in beraško mezdo zaostrojuje problem notranjega tržišča

mного bolj kot v ostalih kapitalističnih deželah, kjer se to nesorazmerje še ni tako razvilo. Ker sedanja družba ne najde rešitve sama v sebi, na notranjem trgu, obrača pogled na zunanji trg. In ker se notranji trg krči, je japonska industrija vedno bolj navezana na zunanji trg. Ta kapitalistični zakon je povzročil obenem s teritorialno ekspanzijo tkzv. japonski dumping, ki pa v resnici ne zaluži tega imena, ker japonski tovarnar ne prodaja produktov pod lastno ceno; pač pa vlada dumping na japonskem delovnem trgu. Zakoni kapitalizma pa ne vključujejo v svoj sistem samo zunanjega trga, temveč tudi za produkcijo neobhodno potrebne sirovine. „Delo je oče, природа je mati bogastva“. Mati narava Japonske ni posebno obdarila; danes sicer premog še izvažata, toda rezerve so pičle, lesa pa sploh ne producira dovolj za svoje potrebe. Dovolj vsega tega in še mnogo več pa leži na bližnjih azijskih tleh. Kitajska ima za Zedinjenimi državami in Rusijo največ premoga na svetu; največja ležišča so: tik ob morju, kar bo zelo olajšalo izvoz — n. pr. na Japonsko. K temu moramo prišteti še zloglasni petrolej, antimon, svinec in cin. V produkciji surovega bombaža je Kitajska med prvimi deželami na svetu. Kar pa je glavno, Kitajska ima najdragocenejših sirovin na pretek: cenene delovne sile; standard kitajskega kulija je še precej pod japonskim! Pa še to ni vse: ogromna Kitajska s svojimi milijoni je tudi orjaški trg za japonske industrijske proizvode. In vsa ta koristna kombinacija leži japonskemu imperializmu tik pred nosom! Kateri imperializem se ne bi spozabil v njeni omamni bližini!

Kakor Japonska se je tudi Kitajska razvijala popolnoma ločeno od zapadnega kulturnega sveta, dokler tudi nje niso, še prej kot Japonsko, evropski topovi zbudili iz stoletnega sna, miru in stagnacije. Leta 1840. ji je Anglija v „opijski vojni“ iztrgala Honghong kot oporišče za svojo trgovino. Že ob prvem stiku z industrijsko civilizacijo se je do temeljev stresla stara fevdalna stavba in očitno je bilo, kakšna usoda je bila namenjena ubogi Kitajski. Vendar grižljaj je bil tako velik in obenem tako sporen, da ga velesile do danes niso zmogle. Po krivdi Kitajske. Kajti le-ta ni pokazala niti od daleč tiste gibčnosti kot dvajset let pozneje Japonska, predvsem radi svojega neugodnega geografskega položaja. Dočim je morje povežalo male japonske otoke v gibčno in kmalu tudi gospodarsko celoto, se je Kitajska uspešno upirala podobnim poizkusom. Kitajski je manjkalo in ji še manjka prometnih sredstev, v tem primeru železnic, ki bi zmanjšale ogromne razdalje in pospešile industrializacijo in s tem postanek in razvoj močne buržuazije ter tako omogočile eno samo in močno vlado; razvoj kitajske revolucije to dovolj dokazuje.

Gospodarska kriza je silno zaostрила notranja nasprotja japonskega kapitalizma, obenem pa potencirala agresivnost njenega imperializma do skrajnosti. Kot prva žrtev nove japonske ekspanzije je padla Mandžurija. „Nikjer na svetu ni tolikega gozdnega bogastva, tolikega presežka rud in poljedelskih proizvodov,“ je izjavil ministrski predsednik Tanaka v svojem glasovitem memorandumu. Tako hudo sicer ni, res pa ima Mandžurija zelo mnogo premoga, železa in bakra, pa tudi drugih sirovin ji ne manjka; gozdovi pokrivajo 290.000 km² mandžurskih tal in zemlja je zelo pripravna za sajenje soje. Zlasti strategično je Mandžurija važna in menda je bil to prvotni vzrok za njeno osvojitve. Kakor je Koreja „bodalo, ki ogroža srce Japonske“, tako bodi Mandžurija odskočna deska japonskega imperializma ob severnem kitajskem bazenu, baza in frontalno oporišče za vojno proti Sovjetski Uniji, hrbtno kritje ter neizčrpen rezervoar sirovin v pomorski vojni z Anglijo in Ameriko.

Osvojitev Mandžurije ni mogla ostati osamljeno dejanje japonske agresivnosti. Njen objekt je vsa Kitajska in njena perspektiva vsa vzhodna Azija. Oblast nad Kitajsko pomeni oblast nad ogromnimi izvori potencialno najbogatejše dežele na svetu. Tako je bilo že od vseh početkov jasno, da bo gnala dialektika mandžurske osvojitve japonski imperializem vedno globlje na Kitajsko; ne zadujo vlogo ima pri tem tudi bojkotna akcija, ki se širi vedno bolj po kitajskih pokrajinah. Japonska vojska se torej ni ustavila, ampak je februarja 1933 nadaljevala s prodiranjem in zasedla v kratkem času sosedne pokrajine Džehol, Hopek in Čahar. Facit je bil slednjič ta, da je zajel vso severno Kitajsko japonski vpliv, ker se radi odpora velesil neposredno razširjanje Puijevega cesarstva na te predele še ni zdelo oportuno.

Kaj pa je počel ves ta čas Kuomintang, kaj je delala kitajska osrednja vlada v Nankingu? Igrala je precej žalostno vlogo; brez moči je opazovala japonsko prodiranje, sicer pa tudi ni kazala volje za resnejši odpor. Kajti v času najhujše japonske ofenzive je opravljala važno kulturno misijo, končala je dve vojni s kitajskimi sovjeti in je jeseni 1933 ravnokar začela s šestim pohodom proti rdeči kugi. Taka politika seveda ni naletela na odobravanje najširših kitajskih mas, tembolj, ker se je vlada izkazala tudi nazotraj za skrajno reakcionarno. Vedno težje je Kuomintang pred množicami opravičeval svojo čudno politiko, razpoloženje množic je postajalo vedno bolj revolucionarno, v samem vladnem taboru je prišlo do resnih nesoglasij— ko je prišlo v tem napetem vzdušju do najnovejšega roparskega vpada japonske vojske v severno Kitajsko in Šanghaj. Prvič se je postavil Nanking Japoncem po robu. Prvič se je tudi vse kitajsko ljudstvo zgrnilo okoli Nankinga v enodušnem odporu proti grabežljivemu tujcu.

Že ta pasivna sila predstavlja veliko moč, toda Kitajska je vkljub vsemu preslabotna, vzdržati se more le s podporo inozemstva. Izdatna pomoč s te strani bi morda kmalu privedla slabotne japonske finance do bankrota. Seveda je vprašanje, v koliki meri bi se mogla Japonska umakniti; tudi v japonskem vladnem taboru se vodijo ostre borbe in neuspeh na kontinentu bi pomenil toliko kot uničenje sedaj vladajoče klike. Poleg tega bi pa tak uspeh mogel usodno vplivati na nezadovoljne japonske množice; spomnimo se samo na vstajo v Rusiji po rusko-japonski vojni! Kako torej? Ali bo ostal konflikt omejen na Japonsko in Kitajsko? kateri interesi se križajo z japonskimi v tem delu Tihega oceana? Kakšni so ti interesi?

Največji imperialistični nasprotnik japonskega prodiranja na Kitajsko so tudi še danes Združene države. Te so vsa zadnja leta med kitajskimi uvozniki na prvem mestu; trgovina USA z Azijo sploh hitreje narašča, kot trgovina USA z ostalim svetom. Torej je Kitajska najvažnejša za ameriško ekspanzijo, pri čemer se pa njeni interesi odločno križajo z japonskimi. Četudi pa bi bila Japonska v gospodarskem pogledu odrinjena, je v vojaškem že radi ugodne geografske lege nepri- merno na boljšem. Še več, med letom 1922 in 1933 je zgradila Amerika 40 vojnih ladij, Japonska pa kar 164! Seveda nasprotje s tem ni odstranjeno, ameriški kapital se ne bo umaknil, ampak bo še dalje vztrajal pri politiki „odprtih vrat“. Ta politika „odprtih vrat“ je pravzaprav edina možna oblika ameriškega imperializma na kitajskih tleh, ker Amerika radi slabega strategičnega položaja ne more misliti na teritorialne osvojitve; ta politika se radi premoči ameriške industrije na svetovnem trgu še najboljše obnese. Glede USA smo torej na jasnem: ne bo intervenirala z oboroženo silo, pač pa z diplomatskim pritiskom, s sankcijami, z bojkotom — toda le hkrati z Anglijo.

Tudi med Anglijo in Japonsko obstoja nasprotje, ki pa ni, vsaj do nedavna, izviralo toliko iz kitajskega problema kot iz konkurence japonske industrije,

zlasti tekstilne, na azijskem tržišču sploh. Res je delala konkurenca japonskih ladij v kitajski obalni plovi angleškim brodarjem sive lase, res, da so imeli Angleži v Mandžuriji in Severni Kitajski tudi nekaj interesov, toda istočasno so angleški konservativci tudi s simpatijami spremljali japonske „sprehode“ po teh deželah tik ob sovjetski meji. Anglija je predvsem zainteresirana šele v srednji in južni Kitajski, do kamor pa do nedavna japonska ekspanzija še ni segla. Toda Abesinija je precej brutalno razkrila slabost John Bulla. Morda je bil angleški mir le navidezen! Morda ne velja najnovejše angleško oboroževanje samo Sredozemskemu morju, ampak v prav toliki, če ne večji meri tudi Daljnemu vzhodu! Morda je danes tudi angleškemu konservativcu japonska požrešnost že neprijetna. Odtod previdno približevanje Ameriki. Sicer si obe angleški državi prav v Tihem oceanu precej nasprotujeta, vendar vzklije od časa do časa sestrski ljubezen. Sankcije, ki bi jih združeni sestri z lahkoto spravili v tek, bi nedvomno bojevitega Japonca spravile iz ravnotežja. In res, ravnokar je Roosevelt pokrenil neko akcijo v smislu „odprtih vrat“ in Angleži imajo sedaj dober kos japonske usode v rokah.

Ostane še Sovjetska Rusija. Vendar si v tem primeru ne stojita nasproti več dve imperialistični sili, Amur loči tudi tukaj dva sistema. Kjer bi stara carska Rusija brez pardona reagirala, tam tega Sovjetski Rusiji ni treba. Socialistični trg je v nasprotju s kapitalističnim neomejen, „brez dna“, sovjetska produkcija torej ni navezana na izvoz. Tudi sirovin je na pretek. SSSR pokriva 1/6 zemeljske skorje — edina pozitivna dediščina, ki jo je carizem zapustil svojemu nezaželjenemu potomcu. Edino Sovjetska Rusija bi bila Japonski nevarna, edino ona more na Daljnem vzhodu postaviti Japonski enakovredno, da, celo nadmočno oboroženo silo nasproti. Težišče svoje industrije, zlasti težke, je postavila med Ural in Altaj, par tisoč kilometrov bliže „deželi vzhajajočega solnca“ in ob Bajkalskem jezeru raste drugo, sekundarno jedro. Kakor gotovo bo nudila seveda Rusija Kitajski vso moralno in predvsem materialno pomoč, tako je že danes skoraj gotovo, da ne bo šla po kostanj v ogenj za Ameriko in Anglijo. Oskar Šavli.

Polemika

Pomisleki prekmurskega recenzenta

„Ker gre za oceno knjige, ki jo more podrobno oceniti le poznavalec prekmurskega narečja, moram dopolniti oceno v LZ 1937, 191—4.“ — Tako je začel prof. Novak svoj odgovor na mojo oceno IPK in Baševih „Prekmurskih pesmi“ (LZ 1937, 295—4.)

Da bi dopolnil mojo oceno, je nakopičil celo vrsto besed; bilo jih je nad eno stran — a poglejmo, kako jo je dopolnil.

Novak pravi sam že v začetku, da je večina moje ocene posvečena jezikovnemu delu Izbora — in ni se motil: zame je bila res dialektika glavna stvar, ker ni in ne sme biti vseeno, kako poučuje domačin druge o svojem narečju.

V svojo obrambo se sklicuje na dvoje. Prvi zagovor mu je: „Knjiga je namenjena v prvi vrsti šoli, zato niti terminologija niti diakritični znaki ne morejo biti isti, kot so v dialektoloških delih“. — Prav! Toda ravno v šoli je treba na-

---

IPK — Izbor prekmurske književnosti; SP — Slovenski pravopis; SK — Zbornik: Slovenska krajina; N — Novine; če ni nič omenjeno, se nanašajo citirane strani v IPK. Originalni f in naglasna znamenja sem stavil le, kjer je bilo to nujno potrebno za izpričanje napačnega naglaševanja pri Novaku; sicer je akcentuiranje zavoljo predragega stavka redno opuščeno in namesto f navadni s.